

PRESUDA SUDA

10. ožujka 1993. (*)

„Pomoć za rođenje djeteta i naknada za rodiljni dopust – Uvjet boravišta – Valjanost”

U predmetu C-111/91,

Komisija Europskih zajednica, koju zastupa Maria Patakia, članica pravne službe, u svojstvu agenta, s izabranom adresom za dostavu u Luxembourg kod Roberta Haydera, zastupnika pravne službe, Centre Wagner, Kirchberg,

tužitelj,

protiv

Velikog Vojvodstva Luksemburga, koje zastupa Georges Schroeder, ravnatelj Općeg inspektorata za socijalnu sigurnost, u svojstvu agenta, uz asistenciju Louisa Schiltza, odvjetnika pri odvjetničkoj komori u Luxembourg, s izabranom adresom za dostavu pri odvjetničkoj pisarnici potonjega, 2, rue du Fort Rheinsheim,

tuženika,

radi utvrđivanja toga da je namećući uvjete boravišta za dodjelu pomoći za rođenje djeteta i naknade za rodiljni dopust Veliko Vojvodstvo Luksemburg povrijedilo obveze koje ima na temelju članka 7. stavka 2. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1612/68 od 15. listopada 1968. o slobodi kretanja radnika unutar Zajednice (SL L 257, str. 2.), članka 18. stavka 1. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1408/71 od 14. lipnja 1971. o primjeni sustava socijalne sigurnosti na zaposlene i samozaposlene radnike i članove njihove obitelji koji se kreću unutar Zajednice, u verziji kodificiranoj Uredbom Vijeća (EEZ) br. 2001/83 od 2. lipnja 1983. (SL L 230, str. 6.), kao i članka 52. Ugovora o EEZ-u,

SUD,

u sastavu: G. C. Rodríguez Iglesias, predsjednik vijeća, u funkciji predsjednika, M. Zuleeg i J. L. Murray, predsjednici vijeća, G. F. Mancini, R. Joliet, F. A. Schockweiler, J. C. Moitinho de Almeida, F. Grévisse i D. A. O. Edward, suci,

nezavisni odvjetnik: F. G. Jacobs,

tajnik: H. von Holstein, zamjenik tajnika,

uzimajući u obzir izvještaj za raspravu,

saslušavši očitovanja zastupnika stranaka na raspravi održanoj 17. studenoga 1992.,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 16. prosinca 1992.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjevom podnesenim tajništvu Suda 12. travnja 1991. Komisija Europskih zajednica podnijela je na temelju članka 169. Ugovora o EEZ-u tužbu kojom želi da se utvrdi da je, namećući uvjete boravišta za dodjelu pomoći za rođenje djeteta i naknade za rodiljni dopust, Veliko Vojvodstvo Luksemburg povrijedilo obveze koje ima na temelju članka 7. stavka 2. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1612/68 od 15. listopada 1968. o slobodi kretanja radnika unutar Zajednice (SL L 257., str. 2.), članka 18. stavka 1. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1408/71 od 14. lipnja 1971. o primjeni sustava socijalne sigurnosti na zaposlene i samozaposlene radnike i članove njihove obitelji koji se kreću unutar Zajednice, u verziji kodificiranoj Uredbom Vijeća (EEZ) br. 2001/83 od 2. lipnja 1983. (SL L 230., str. 6.), kao i članka 52. Ugovora o EEZ-u.
- 2 Komisija dovodi u pitanje luksemburško zakonodavstvo zato što isplata pomoći za rođenje djeteta i naknade za rodiljni dopust podliježe uvjetima boravišta, koji imaju diskriminirajući karakter za različite kategorije osoba koje u Velikom Vojvodstvu Luksemburgu uživaju pravo slobodnoga kretanja osoba.
- 3 Pomoć za rođenje djeteta dijeli se u tri obroka, odnosno naknadu prije rođenja djeteta, pomoć za rođenje djeteta u pravom smislu riječi i naknadu poslije rođenja djeteta. Komisija međutim osporava samo uvjete za dodjelu prva dva obroka. Prvi obrok plaća se nakon što je buduća majka obavila zadnji od medicinskih pregleda predviđenih zakonom. Njegovo isplaćivanje pretpostavlja da je buduća majka imala „zakonsko boravište” u Velikom Vojvodstvu godinu dana prije rođenja djeteta i da su obavljani svi pregledi predviđeni zakonom. Drugi obrok pomoći za rođenje djeteta plaća se nakon rođenja djeteta. Plaća se samo ako su ispunjena tri uvjeta: rođenje se moralo dogoditi na državnom području Luksemburga - ili u inozemstvu za vrijeme opravdane odsutnosti majke, jedan od roditelja u trenutku rođenja mora godinu dana imati zakonsko boravište u Velikom Vojvodstvu i mora biti obavljen pregled poslije rođenja djeteta.
- 4 Naknada za rodiljni dopust uplaćuje se svakoj trudnici i svakoj ženi koja je rodila pod uvjetom da su imale zakonsko boravište u Velikom Vojvodstvu tijekom cijele godine prije datuma ostvarivanja prava ili da je njihov muž imao zakonsko boravište u Velikom Vojvodstvu tijekom tri godine prije gore navedena datuma. Ta se naknada uplaćuje na zahtjev tijekom razdoblja od maksimalno šesnaest tjedana počevši od osmog tjedna koji prethodi planiranom terminu poroda potvrđenom zdravstvenom potvrdom.
- 5 Za opširniji prikaz spora, predmetnog zakonodavstva, tijeka postupka kao i tužbenih razloga i argumenata stranaka, upućuje se na izvještaj za raspravu. Ti su dijelovi spisa u nastavku izloženi samo u onoj mjeri u kojoj su potrebni Sudu za obrazlaganje odluke.

Pomoć za rođenje djeteta

- 6 Prvo valja istaknuti da, kao što su obje stranke ustvrdile, ta pomoć čini socijalnu povlasticu u smislu članka 7. stavka 2. Uredbe br. 1612/68. Prema tom članku radnik migrant mora je, dakle, uživati na isti način kao i domaći radnik.
- 7 Luksemburška vlada, prvo, ističe da sporni uvjet boravišta nije diskriminirajući budući da se nameće luksemburškim državljanima kao i državljanima drugih država članica.
- 8 Taj se argument ne može prihvatiti.
- 9 Naime, pravila jednakog postupanja, kako iz Ugovora tako i iz članka 7. Uredbe br. 1612/68, zabranjuju ne samo očitu diskriminaciju na temelju državljanstva, nego i sve prikrivene oblike diskriminacije koji primjenom drugih kriterija razlikovanja u stvarnosti dovode do istog rezultata (presuda od 12. veljače 1974., Sotgiu, 152/73, Zb., str. 153., t. 11.).
- 10 Takav je slučaj s uvjetom boravišta majke na državnom području Velikog Vojvodstva godinu dana prije rođenja djeteta. Naime, uvjet takve vrste lakše će ispuniti luksemburški državljanin nego državljanin druge države članice (vidjeti s tim u vezi presudu od 17. studenoga 1992., Komisija/Ujedinjena Kraljevina, C-279/89, Zb., str. I-5785., t. 42.).
- 11 Luksemburška vlada, drugo, tvrdi da je sporni uvjet boravišta objektivno opravdan po osnovi javnog zdravlja jer ide ruku pod ruku s time da se isplata pomoći za rođenje djeteta uvjetuje obavljanjem više medicinskih pregleda.
- 12 To se opravdanje ne može prihvatiti. Uvjet prethodnog boravišta u Velikom Vojvodstvu, u okolnostima u ovom slučaju, nije ni nužan ni primjeren da bi se ostvario željeni cilj javnog zdravlja. Dakako da je istina da je obveza podvrgavanja nekim medicinskim pregledima u Velikom Vojvodstvu u pogledu tog cilja primjerena, ali čini se neproporcionalnim da se ne uzimaju u obzir medicinski pregledi obavljeni, ako je potrebno, u drugoj državi članici.
- 13 Nadalje, argument luksemburške vlade potpuno je irelevantan što se tiče drugog obroka pomoći za rođenje djeteta budući da, s jedne strane, taj obrok uvjet boravišta također može ispuniti otac djeteta, i budući da, s druge strane, obavezan pregled majke nakon rođenja nema nikakve veze s uvjetom boravišta prethodno rođenju.
- 14 Navod koji je u tom pogledu formulirala luksemburška vlada, a koji se odnosi na potrebu da se zajamči da se medicinski pregledi odvijaju pod nadzorom jednog te istog liječnika, ne može se prihvatiti. Dovoljno je naime s tim u vezi istaknuti da luksemburško zakonodavstvo ni na koji način ne nameće da se svi obavezni medicinski pregledi odvijaju pod nadzorom istog liječnika.
- 15 Stoga sporni uvjet boravišta nije opravdan ciljevima zaštite javnog zdravlja. Shodno tome, nije u skladu s člankom 7. stavkom 2. Uredbe br. 1612/68.
- 16 Nametanje takvog diskriminirajućeg uvjeta također je kršenje članka 52. Ugovora.

- 17 Naime, ta odredba osigurava povlasticu nacionalnog tretmana državljanima države članice koji žele obavljati samostalnu djelatnost u drugoj državi članici i zabranjuje svaku diskriminaciju na temelju državljanstva, koja predstavlja zapreku pristupu ili obavljanju takve djelatnosti. Ta se zabrana ne odnosi samo na specifična pravila vezana za obavljanje poslovnih djelatnosti, nego također, kao što proizlazi iz općeg programa za suzbijanje ograničenja slobode poslovnog nastana (SL 1962, 2, str. 36.), svaku smetnju samostalnim djelatnostima državljana drugih država članica koja se smatra različitim tretmanom državljana drugih država članica u odnosu na nacionalne, predviđenim zakonom ili drugim propisom države članice ili koji proizlazi iz primjene takve odredbe ili upravnih praksi.
- 18 Iz svega gore navedenog može se zaključiti da se time što se za isplaćivanje sporne naknade nameću uvjeti boravišta koji su, kao što je gore utvrđeno, diskriminirajući, krši članak 52. Ugovora.
- 19 U tim okolnostima valja prihvatiti tužbu Komisije što se tiče pomoći za rođenje djeteta.

Naknada za roditeljni dopust

- 20 Tu naknadu valja ispitati u pogledu članka 7. stavka 2. Uredbe br. 1612/68, kao i Uredbe br. 1408/71 te, naposljetku, članka 52. Ugovora. Naime, kao što je nezavisni odvjetnik F. G. Jacobs istaknuo u točkama 32. i 34. svog mišljenja, te odredbe nemaju isto područje primjene *ratione personae*.
- 21 U vezi s tim valja istaknuti da, budući da Uredba br. 1612/68 ima opću primjenu što se tiče slobodnog kretanja radnika, članak 7. stavak 2. te Uredbe može biti primjenjiv na socijalne povlastice koje istodobno ulaze u područje posebne primjene Uredbe br. 1408/71.
- 22 Kao što je luksemburška vlada tijekom rasprave priznala, predmetna naknada čini socijalnu povlasticu u smislu članka 7. stavka 2. Uredbe br. 1612/68. Prema tom članku radnik migrant mora je, dakle, uživati na isti način kao i nacionalni radnik.
- 23 Argument luksemburške vlade prema kojem sporni uvjet boravišta nije diskriminirajući budući da je nametnut luksemburškim državljanima kao i državljanima drugih država članica, valja odbiti iz razloga navedenih u točkama 9. i 10. ove presude.
- 24 Shodno tome, taj uvjet nije u skladu s člankom 7. stavkom 2. Uredbe br. 1612/68.
- 25 Prema mišljenju Komisije, sporni uvjet nije u skladu ni s člankom 18. stavkom 1. Uredbe br. 1408/71.
- 26 Na temelju te odredbe nadležna ustanova države članice čije zakonodavstvo uvjetuje stjecanje, zadržavanje ili ponovnu uspostavu prava na davanje navršavanjem razdoblja osiguranja, zaposlenja ili boravišta [boravka], prema potrebi uzima u obzir razdoblja osiguranja, zaposlenja i boravišta [boravka] navršena prema zakonodavstvu druge države članice, kao da su navršena prema njezinu zakonodavstvu.

- 27 Luksemburška vlada međutim tvrdi da spomenuta naknada nije bila uključena u materijalno područje primjene Uredbe br. 1408/71 po isteku roka iz obrazloženog mišljenja. Spomenuta naknada obuhvaćena je tom uredbom tek kad je ona promijenjena Uredbom Vijeća (EEZ) br. 1247/92 od 30. travnja 1992. (SL L 136, str. 1.), koja je stupila na snagu 1. lipnja 1992. jer se nakon te promjene novi tekst odnosi izričito na luksemburšku naknadu za roditeljni dopust.
- 28 Valja podsjetiti da prema ustaljenoj sudskoj praksi razlika između davanja isključenih iz područja primjene Uredbe br. 1408/71 i davanja koja su njime obuhvaćena uglavnom počiva na sastavnicama svakog davanja, točnije njegova cilja i uvjeta dodjele, a ne na činjenici da davanje jest ili nije nacionalnim zakonodavstvom okarakterizirano kao socijalno davanje (presuda od 16. srpnja 1992., Hughes, C-78/91, Zb., str. I-4839., t. 14.).
- 29 Sud je tako u mnogo navrata naveo da se davanje može smatrati socijalnim davanjem ako se predmetno davanje dodjeljuje, pri čemu se osobne potrebe nikako ne ocjenjuju pojedinačno ni diskrecijski, korisnicima usluga na osnovi zakonski definirane situacije i ako se odnosi na rizike nabrojene izričito u članku 4. stavku 1. Uredbe br. 1408/71 (vidjeti osobito gore navedenu presudu Hughes, t. 15.; presude od 20. lipnja 1991., Newton, C-356/89, Zb., str. I-3017., od 24. veljače 1987., Giletti i dr., 379/85 do 381/85 i 93/86, Zb., str. 955., t. 11., i od 27. ožujka 1985., Hoeckx, 249/83, Zb., str. 973., t. 12. do 14.).
- 30 Valja utvrditi da, s jedne strane, odredbe vezane za spornu naknadu za roditeljni dopust dodjeljuju korisniku usluga zakonski definirano pravo, pri čemu se osobne potrebe nikako ne ocjenjuju pojedinačno ni diskrecijski (gore navedena presuda Hughes) a, s druge strane, da su davanja za roditeljni dopust izričito spomenuta u članku 4. stavku 1. točki (a) Uredbe br. 1408/71.
- 31 Argument luksemburške vlade prema kojem nedoprinosa davanja nisu obuhvaćena Uredbom br. 1408/71 ne može se prihvatiti. Naime, dovoljno je istaknuti da članak 4. stavak 2. spomenute Uredbe izričito predviđa primjenu te uredbe na nedoprinosa sustave.
- 32 Iz toga proizlazi da se, čak i prije stupanja na snagu Uredbe br. 1247/92, Uredba br. 1408/71, a osobito njezin članak 18., primjenjivala na naknadu za roditeljni dopust. Veliko Vojvodstvo je stoga bilo dužno uzeti u obzir razdoblja boravišta [boravka] navršena prema zakonodavstvu bilo koje druge države članice, kao da je riječ o razdobljima navršenima prema luksemburškom zakonodavstvu.
- 33 Naposljetku, iz razloga navedenih u točkama 17. i 18. ove presude, valja utvrditi da je uvjet boravišta nametnut zakonodavstvom koje Komisija dovodi u pitanje također kršenje članka 52. Ugovora.
- 34 Iz svega gore navedenog može se zaključiti da tužbu valja prihvatiti u cijelosti i shodno tome utvrditi da je uvjetima boravišta koje je nametnulo za dodjelu pomoći za rođenje djeteta i naknade za roditeljni dopust Veliko Vojvodstvo Luksemburg povrijedilo je obveze koje ima na temelju članka 7. stavka 2. Uredbe br. 1612/68, članka 18. stavka 1. Uredbe br. 1408/71, kao i članka 52. Ugovora o EEZ-u.

Troškovi

- 35 U skladu s člankom 69. stavkom 2. Poslovnika svakoj stranci koja ne uspije u postupku nalaže se snošenje troškova. Budući da Veliko Vojvodstvo Luksemburg nije uspjelo u svojem tužbenom zahtjevu, treba mu se naložiti snošenje troškova.

Slijedom navedenog,

SUD

proglašava i presuđuje:

- 1. Uvjetima boravišta koje je nametnulo za dodjelu pomoći za rođenje djeteta i naknade za rođiljni dopust Veliko Vojvodstvo Luksemburg povrijedilo je obveze koje ima na temelju članka 7. stavka 2. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1612/68 od 15. listopada 1968. o slobodi kretanja radnika unutar Zajednice, članka 18. stavka 1. Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1408/71 od 14. lipnja 1971. o primjeni sustava socijalne sigurnosti na zaposlene i samozaposlene radnike i članove njihove obitelji koji se kreću unutar Zajednice, u verziji kodificiranoj Uredbom Vijeća (EEZ) br. 2001/83 od 2. lipnja 1983. kao i člankom 52. Ugovora o EEZ-u.**
- 2. Velikom Vojvodstvu Luksemburgu nalaže se snošenje troškova.**

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourg 10. ožujka 1993.

[Potpisi]

* Jezik postupka: francuski